

ПОЛІТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2024-1-09>

УДК 342.5: 351.86

*Ісайко Денис Ігорович,
аспірант кафедри публічного управління та регіоналістики
Національного університету «Одеська політехніка»,
проспект Шевченка, 1, м. Одеса, 5044, Україна*

e-mail: 10630510@stud.op.edu.ua

<https://orcid.org/0009-0007-0672-5829>

СПЕЦИФІКА РЕАЛІЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ФОРМ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Анотація. Стаття присвячена розкриттю теоретичних та практичних аспектів специфіки реалізації основних форм взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки.

За результатами дослідження встановлено особливості взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки та запропоновано її авторське розуміння. Аргументовано, що органи публічної влади у системі національної безпеки реалізують свої владно-розпорядчі повноваження за допомогою управлінського впливу на об'єкти, зовнішній вираз якого набуває ознак форм управлінських заходів. Також запропоновано авторське розуміння сутності форм взаємодії органів публічної влади.

Визначено, що основними формами взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки є: спільна розробка, подання пропозицій та видання нормативно-правових актів у сфері національної безпеки; обмін інформацією про реальні та потенційні загрози національній безпеці; спільне вивчення стану захищеності національних інтересів та вироблення заходів для припинення реальних та потенційних загроз національній безпеці, а також усунення причин та умов їх виникнення; спільні операції з метою попередження/припинення реальним та потенційним загрозам національній безпеці; спільні навчання співробітників, підготовка та поширення методичних рекомендацій щодо специфіки діяльності у сфері національної безпеки.

Надано рекомендації щодо вдосконалення практичної реалізації взаємодії між органами публічної влади у системі національної безпеки шляхом внесення змін до профільного законодавства та закріплення загальних засад взаємодії суб'єктів сектору безпеки і оборони, запровадження практики періодичних спільних заходів з більшим врахуванням саме емпіричного досвіду, посилення технічному захисту під час здійснення обміну інформації з обмеженим доступом.

Ключові слова: *органи публічної влади, національна безпека, форми взаємодії, підзаконний нормативно-правовий акт, обмін інформацією, спільні операції, спільні навчання, вивчення стану захищеності.*

Як цитувати: Ісайко Д. І. Специфіка реалізації основних форм взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки: теоретичні та практичні аспекти. *Актуальні проблеми державного управління*. 2024. № 1 (64). С. 151–162. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2024-1-09>

In cites: Isaiko, D.I. (2024). Specifics of implementation of the main forms of interaction between public authorities in the national security system: theoretical and practical aspects. *Pressing Problems of Public Administration*, 1 (64), 151–162. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2024-1-09> [in Ukrainian].

© Ісайко Д. І., 2024

 This is an open access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution License 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

ISSN 1684-8489. *Pressing Problems of Public Administration*, 2024, № 1 (64)

151

Постановка проблеми. Національна безпека є ключовим напрямком діяльності кожної держави, який об'єднує у собі зусилля всіх публічних інституцій задля захисту суверенітету держави та громадян не лише від військового нападу, а й від загроз невоєнного характеру. Протягом останніх п'яти років Україна зіштовхнулася чи не з найбільшими викликами для національної безпеки: пандемія коронавірусної інфекції COVID-19, яка забрала життя понад ста тисяч українців, та повномасштабного вторгнення російської федерації, в ході якої Україна відстоює не лише свою незалежність, а й можливість вибору майбутнього шляху розвитку.

Наслідки цих потужних загроз мають руйнівний характер. Саме тому перед органами публічної влади, які відповідальні за підтримання стабільного стану у певному секторі національної безпеки, виникла гостра необхідність взаємодії між собою. Остання є необхідною та важливою частиною діяльності даних органів, адже вона спрямована на досягнення їхньої єдиної мети - захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз.

Взаємодія органів публічної влади у системі національної безпеки між собою здійснюється у різних формах, залежно від мети такої взаємодії та завдань, які вона покликана виконати. В ході реалізації останніх непоодинокими є проблемні питання, які потребують теоретичного осмислення задля ефективного практичного застосування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні і практичні аспекти реалізації основних форм взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки розглянуті в працях як зарубіжних, так і вітчизняних вчених. Вагомий внесок у дослідження взаємодії органів публічної влади, а також окремих її аспектів у сфері національної безпеки зробили наступні українські науковці: І. М. Безена, А. В. Бондарчук, В. Ф. Загурська-Антонюк, О. С. Дніпров, М. І. Дяченко, Г. О. Коваленко, О. С. Коврига, С. П. Кожушко, Я. І. Ленгер, А. М. Федорова та ін. Крім того, проблематика взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки відображена у здобутках таких зарубіжних вчених як: Д. Благоєвич, Г. Виребик, С. Міялкович, Дуглас Т. Стюарт, Й. А. Тапія-Вальд та ін.

Втім, пропри значну кількість наукових здобутків, майже не розкритим залишаться питання реалізації основних форм взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки. Необхідність розв'язання окресленого завдання обумовили актуалізацію обраної тематики статті, а також загалом доцільність дослідження.

Метою статті є розробка науково-практичних пропозицій щодо вдосконалення взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки задля протидії загрозам, підвищення оперативності реагування та ефективності використання наявних ресурсів в сучасній Україні.

Застосована методологія і використані методи. Детальний розгляд обраної проблематики обумовили поступовий логічний виклад та відображення авторських суджень відносно поняття та сутності взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки, основних різновидів форм взаємодії та специфіки їхньої практичної реалізації, формулювання пропозицій щодо їхнього вдосконалення.

Методологічною основою даного дослідження є класичні положення теорії публічного управління та права. В основу дослідження покладено сукупність загальних і спеціальних методів, серед яких: діалектичний, аналізу та синтезу, абстрагування та узагальнення, системний, догматичний, герменевтичний.

Джерелами, що стали основою цього дослідження, є: спеціальна наукова література з питань взаємодії органів публічної влади, національної безпеки; чинні нормативно-правові акти, а також загальнодоступна інформація про ефективність публічного управління у сфері національної безпеки у ході здійснення взаємодії профільних органів.

Виклад основного матеріалу. Публічне управління національною безпекою, як і будь-якою іншою сферою діяльності держави, є прерогативою профільних суб'єктів. Органи публічної влади у сфері національної безпеки являють собою впорядковану множину елементів, які утворюють певну організаційну основу забезпечення національної безпеки з метою формування відповідних умов для захищеності Української Держави від реальних та потенційних загроз.

На сьогодні Україна характеризується системним процесом оптимізації всіх правових явищ і процесів з урахуванням суспільних пріоритетів, що здійснює й відповідний вплив на систему органів публічної влади у досліджуваній сфері.

Динамічність системи органів публічної влади, уповноважених на забезпечення національної безпеки, обумовлює необхідність розвитку їхньої здатності адаптації до різних загроз, які створюють зокрема й іноземні спецслужби, а також встановлювати нові рішення для запобігання актуальним загрозам. Зміцнення потенціалу та розвиток здібностей є довгостроковим пріоритетним завданням для органів публічної влади у досліджуваній сфері. Вважаємо, що для його виконання велику увагу необхідно приділяти підбору персоналу та регулярному навчанню, впровадженню нових технологій та рішень, а також вдосконаленню методів та підвищенню ефективності щоденної оперативно-аналітичної роботи.

Разом з тим, на жаль, спектр загроз національній безпеці перевищує компетенцію органів публічної влади, уповноважених на забезпечення національної безпеки. Це означає, що для виявлення, запобігання та подолання загроз національній безпеці країни мають бути задіяні всі органи публічної влади, які повинні взаємодіяти між собою.

Характеризуючи специфіку реалізації основних форм взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки, насамперед варто визначити сутність такої взаємодії. Так, термін «взаємодія» має легальне визначення у трьох нормативно-правових актах. Зокрема, у п.1.3. наказу Адміністрації Держкордонслужби від 29.08.2011 № 627 «Про затвердження Порядку дій посадових осіб органів охорони державного кордону Державної прикордонної служби України щодо установаження режиму в пунктах пропуску через державний кордон, здійснення контролю за його додержанням, а також організації і забезпечення взаємодії та координації контрольних органів і служб, що здійснюють різні види контролю або беруть участь у забезпеченні режиму в пунктах пропуску через державний кордон» визначено, що «взаємодія – це спосіб забезпечення прикордонного контролю, який полягає у спільній діяльності контрольних органів і служб, спрямованій на здійснення пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів у межах їхньої компетенції» [13]

Згідно приписів п. 2 Наказу МВС України «Про затвердження Положення про організацію та несення служби з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України» від 02.02.2016 № 74, взаємодію визначено як «узгоджені за метою, завданням, місцем, часом та способом виконання завдань дії підрозділів для досягнення мети» [14]. Аналогічне поняття вказано й у Наказі МВС України «Про затвердження Положення про організацію та несення служби з охорони органів державної влади військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України» [15]) від 20.07.2016 № 692.

Характеризуючи розуміння взаємодії в публічно-управлінському контексті, відзначимо, що в «Енциклопедії з державного управління» наведено таке визначення: «взаємодія управлінська – це участь у спільній діяльності суб'єктів управління в процесі досягнення суспільно необхідних цілей. Зважаючи на те, що управління є соціальним явищем, взаємодія управлінська тісно пов'язана із соціальною взаємодією, яка є більш широким видом соціальних зв'язків. У процесі соціальної взаємодії відбувається взаємовплив та взаємообумовленість окремих соціальних явищ, унаслідок чого вони змінюються, доповнюють один одного і формують єдину цілісну соціальну систему. Головним призначенням взаємодії управлінської є об'єднання зусиль суб'єктів управління в напрямі задоволення соціальних потреб, зумовлених суспільно необхідними цілями» [5, с. 82].

На думку С. П. Кожушко, «взаємодія (інтерація) – це вихідне, родове поняття, яке охоплює процеси впливу об'єктів (суб'єктів) одне на одного, їхню взаємну обумовленість і взаємозміну: взаємний зв'язок соціальних явищ як на рівні суспільства у цілому, так і на рівні функціонування його окремих груп, індивідів. Вона охоплює всі види соціальних процесів і людської діяльності; виявляється в організації людьми спільних дій, спрямованих на реалізацію спільної діяльності, досягнення спільної мети. Під час взаємодії відбувається обмін діями, зароджуються спорідненість, координація дій двох суб'єктів, а також стійкість їхніх інтересів, планування спільної діяльності, розподіл функцій тощо. За допомогою дій відбувається взаємне регулювання, взаємний контроль, взаємовплив, взаємо допомога» [8].

Власне розуміння взаємодії в публічно-управлінському контексті надала Н. Ю. Небитова. Досліджуючи взаємодію органів Національної поліції з іншими суб'єктами у сфері протидії торгівлі людьми, вчена визначає даний термін як «процес, внаслідок якого відбувається свідомий вплив зазначених суб'єктів (індивідуальних чи колективних) один на одного для досягнення обумовлених ними цілей, визначених у нормативно-правових актах» [11, с. 140].

І. В. Іняхін тлумачить термін взаємодія у контексті взаємодії органів публічної влади та суб'єктами підприємницької діяльності як «взаємодію між органами публічного адміністрування та суб'єктами підприємницької діяльності розглядати як урегульовану адміністративно-правовими нормами спільну взаємоузгоджену діяльність, що проявляється у реалізації повноважень вказаних суб'єктів, спрямованих на створення сприятливих умов для сталого економічного розвитку країни. А відтак основною метою цієї взаємодії названо розвиток підприємництва, забезпечення ефективності державного регулювання у економічній сфері та досягнення балансу між інтересами держави та бізнесу» [6, с. 177].

Враховуючи окреслені нормативні засади, наукові здобутки, а також загалом особливості сфери національної безпеки, вважаємо, що взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки притаманні наступні риси: по-перше, обов'язковими суб'єктами взаємодії є органи публічної влади, які наділені владно-розпорядчими повноваженнями для забезпечення захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України; по-друге, правовідносини характеризуються стійкими зв'язками з іншими суб'єктами на різних функціональних та територіальних рівнях, що виникають у сфері національної безпеки; по-третє, метою взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки є посилення готовності для попередження й протидії від реальних та потенційних загроз шляхом об'єднання зусиль у визначеній сфері, за допомогою погоджених форм і методів діяльності тощо.

На підставі вище викладеного, вважаємо, що взаємодія органів публічної влади у системі національної безпеки являє собою спільну узгоджену цілеспрямовану діяльність системи структурно-організованих елементів, створених державою, органами місцевого самоврядування, які наділено публічними владно-розпорядчими повноваженнями для забезпечення захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України, спрямовану на посилення готовності для попередження й протидії від реальних та потенційних загроз.

Органи публічної влади у системі національної безпеки реалізують свої владно-розпорядчі повноваження за допомогою управлінського впливу на об'єкти, зовнішній вираз якого набуває ознак форм управлінських заходів.

Категорія «форма» є однією із провідних для філософії та має кілька значень. Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає її у багатьох тлумачення, а саме: «1) обриси, контури, зовнішні межі предмета, що визначають його зовнішній вигляд; 2) пристрій, шаблон, за допомогою якого чому-небудь (переважно якійсь масі) надають певних обрисів, якогось вигляду; 3) спосіб здійснення, виявлення будь-якої дії; 4) суворо встановлений порядок у будь-якій справі. 5) та ін. [3].

Досліджуючи цю категорію в публічно-управлінському контексті, вважаємо, що під нею варто розуміти нормативно-визначений зовнішній прояв функцій органу публічної влади з метою встановлення взаємовигідних зв'язків із іншими суб'єктами публічно-управлінських відносин.

Чинним законодавством України сформовано систему різноманітних форм взаємодії органів влади, які в тому числі й використовуються під час взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки.

Поділяючи думку М. О. Кричуна, вважаємо, що «умовно форми взаємодії згаданих суб'єктів можна розподілити на такі складові: 1) групові форми взаємодії (найвища ступінь прояву прямих зв'язків, безпосередній контакт співробітників у складі різноманітних за призначенням груп); 2) спільне проведення заходів (середній ступінь прояву прямих зв'язків, можлива дистанційна участь у досягненні наміченої мети); 3) надання взаємодопомоги (переважно заочна, опосередкована, дистанційна участь у рішенні поставленого завдання)» [9, с. 171].

З урахування наведеного, вважаємо, що основними формами взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки є наступні:

1) спільна розробка, подання пропозицій та видання нормативно-правових актів у сфері національної безпеки;

2) обмін інформацією про реальні та потенційні загрози національній безпеці;

3) спільне вивчення стану захищеності національних інтересів та впровадження заходів для припинення реальних та потенційних загроз національній безпеці, а також усунення причин та умов їх виникнення;

4) спільні операції з метою попередження/припинення реальним та потенційним загрозам національній безпеці;

5) спільні навчання співробітників, підготовка та поширення методичних рекомендацій щодо специфіки діяльності у сфері національної безпеки.

Розглянемо кожну з окреслених форм більш детально.

Перша форма досліджуваної взаємодії передбачає спільну розробку, подання пропозицій та видання нормативно-правових актів у сфері національної безпеки. Як справедливо зазначають Є. І. Білокур та Я. І. Маслова, «нормативні акти органів публічної влади за значущістю для правового регулювання суспільних відносин посідають важливе місце. Саме за допомогою таких актів досягаються упорядкованість публічно-управлінських відносин і їх активний розвиток. Нормативні акти органів публічної влади є найвагомим за обсягом різновидом юридичних актів, що не зумовлено величезною кількістю і різноманітністю суспільних відносин, у яких обов'язковим учасником є суб'єкт публічної адміністрації. Особливість публічного управління зумовлюється тією властивістю, що під час її реалізації відповідні уповноважені суб'єкти приймають велику кількість нормативних актів, покликаних врегульовувати відповідну сферу суспільних відносин. Цю групу актів загалом відносять до підзаконних актів, які є найбільш численними» [2, с. 187].

Приписами ст.ст. 15, 23 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» [19], ст. 6 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» [18] та ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [17] визначено, що окреслені органи публічної влади у межах своїх повноважень на основі та на виконання актів законодавства приймають підзаконні нормативно-правові акти, організують і контролюють їх виконання. Враховуючи, що система органів публічної влади в нашій державі є доволі розгалуженою, непоодинокими є випадки коли декілька суб'єктів наділені повноваження щодо однієї сфери публічних правовідносин, однак в різних аспектах. Наведене актуалізує необхідність розробки, подання пропозицій та видання спільних нормативно-правових актів. Як правило, спільні акти конкретизують та деталізують законодавчі норми щодо окремих питань, однак, вони також можуть містити й первинні норми. Прикладом реалізації такої форми взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки є спільний наказ Міністерства оборони України та Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку електронної інформаційної взаємодії Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів і Державного реєстру фізичних осіб – платників податків» від 21.08.2023 № 494/446 [12].

Із вище наведеним наказом тісно пов'язана інша форма взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки – обмін інформацією. Важливою складовою процесу підготовки та прийняття управлінських рішень

є наявність актуальної та повної інформації. Її обробка, зберігання, документування надає змогу вирішити інформаційні і розрахункові задачі у системах управління. Інформація у сфері національної безпеки відіграє ключове значення для можливості належного реагування органів публічної влади для попередження реальних та потенційних загроз національним інтересам. На сьогодні для оптимізації процесу обміну інформації між владними суб'єктами запроваджено систему електронної взаємодії органів виконавчої влади, яка призначена для автоматизації процесів створення, надсилання, передавання, одержання, оброблення, використання, зберігання, знищення електронних документів та копій паперових документів в електронному вигляді з використанням електронного цифрового підпису, які не містять інформацію з обмеженим доступом, та контролю за виконанням актів, протокольних рішень Кабінету Міністрів України та інших документів [20]. Разом з тим, специфічність сфери національної безпеки обумовлює необхідність також обміну конфіденційної, таємної та службової інформація. У зв'язку із чим профільні органи публічної влади формують власні системи обміну. Зокрема, у вже згаданому спільному наказі Міністерства оборони України та Міністерства фінансів України визначено спеціальний механізм обміну інформацією між вказаними суб'єктами, загальні правила складання та подання сформованих за допомогою Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів запитів на отримання з Державного реєстру фізичних осіб – платників податків відомостей, необхідних для актуалізації бази даних ЄДРПВР, та формування і надання ДПС відповідей на такі запити [12].

На основі зібраної інформації відбувається третя форма взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки – спільне вивчення стану захищеності національних інтересів та вироблення заходів для припинення реальних та потенційних загроз національній безпеці, а також усунення причин та умов їх виникнення. Національна безпека надає змогу забезпечити стійкість для держави від зовнішніх та внутрішніх загроз, здатність до розширеного самовідтворення для задоволення потреб громадян, суспільства і держави на встановленому рівні. Однак, категорія «національна безпека» є складною та багатоплановою, а тому існує необхідність постійного вивчення стану захищеності національних інтересів шляхом консолідації та аналізу інформації, яка надходить з різних джерел. Відсутність точного та своєчасного аналізу щодо наявності/відсутності загроз для національних інтересів в процесі здійснення публічного управління у сфері національної безпеки може мати наслідком неприпустиме ослаблення обороноздатності країни, значне навантаження на економіку, а також завдання шкоди населенню. З огляду на вказане, між профільними органами утворюються координаційні групи, до відання яких віднесено вивчення стану захищеності національних інтересів. У разі виявлення реальних чи потенційних загроз, в рамках даної форми взаємодії також розробляться спільні заходи для припинення реальних та потенційних загроз національній безпеці, а також усунення причин та умов їх виникнення, мінімізації негативних наслідків для держави та її громадян. Крім того, можуть за спільного сприяння можуть утворюватися спеціальні установи для здійснення аналітичного супроводження. Так, з 1992 р. в Україні діє Національний інститут стратегічних досліджень – базова науково-дослідна установа науково-аналітичного супроводження діяльності Президента України, Ради національної безпеки і оборони України [10].

Наведена форма взаємодії є підґрунтям для реалізації наступної форми взаємодії, яку варто розглянути в межах даної статті – спільні операції з метою попередження/припинення реальним та потенційним загрозам національній безпеці. Спільні операції являють собою узгоджені дії, що проводиться за сприянням декількох органів публічної влади, комплектуються ретельно підібраним особовим складом з метою досягнення цілей, які є необхідними для ефективного здійснення публічного управління у конкретній сфері. Як правило, спільні операції у досліджуваній сфері передбачають використання спеціальної тактики, технічних засобів, а також характеризуються високим рівнем фізичного і політичного ризику та залежністю від деталізованої розвідувальної, оперативної інформації. Прикладом спільних операцій є масштабна атака безпілотників у восьми областях російської федерації, яка підготовлена Службою безпеки України, Головним управлінням розвідки Міноборони та Силами спецоперацій Збройних сил України, та відбулась в квітні 2024 р. [2]. Разом з тим, спільні операції у досліджуваній сфері проводились й до повномасштабного вторгнення російської федерації. Зокрема, під час спільної операції Державної прикордонної служби України з силами Національна гвардія України, Національна поліція України, ЗСУ та іншими залученими резервами «Полісся» у 2021 р. здійснювались заходи для нарощення охорони та захисту українського кордону з Білоруссю [4].

Безумовно, постійне вдосконалення основних форм взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки є вкрай важливим, оскільки загрози національним інтересам стають дедалі складнішими та мінливими. Більше того, в умовах сьогодення, коли Україна стикається з безпрецедентною агресією з боку російської федерації, необхідність ефективної координації зусиль різних відомств для забезпечення національної безпеки є очевидною. Тому, окрім вже згаданих форм, таких як спільні операції та навчання, доцільно було б запровадити регулярні міжвідомчі наради на найвищому рівні для оперативного обміну інформацією, вироблення спільної стратегії протидії загрозам та розподілу повноважень і ресурсів. Крім того, варто розглянути можливість створення єдиної інформаційно-аналітичної платформи, яка б забезпечувала інтеграцію даних різних відомств для всебічного аналізу ситуації та прогнозування можливих ризиків. Окрім цього вважаю, що важливо налагодити тісну взаємодію з недержавними організаціями та громадянським суспільством, адже ефективна система національної безпеки має ґрунтуватися на широкій підтримці населення та залученні різноманітних ресурсів.

На жаль, загрози національній безпеці є динамічними. Наведене обумовлює ще одну не менш важливу форму взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки – спільні навчання співробітників, підготовка та поширення методичних рекомендацій щодо специфіки діяльності у сфері національної безпеки. Спільні навчання проводяться для підвищення кваліфікації співробітників, а також відточення майстерності практичних дій спільної взаємодії під час протидії різноманітним видам загроз національній безпеці. У ході даних навчань працівники уповноважених суб'єктів вивчають як загальні засади діяльності у досліджуваній сфері, так і спеціальні – спеціальні тематичні програми. Крім того, важливим елементом реалізації даної форми є підготовка методичних рекомендацій. Останні мають вагоме значення для

професійного становлення співробітників та допомоги їм під час прийняття складних управлінських рішень. У якості прикладу варто вказати на спільні навчання на Київщині в грудні 2023 р. представники органів управління та сил цивільного захисту області, територіальних підрозділів Державної служби надзвичайних ситуацій, Національної поліції України, Державної прикордонної служби України, Державної міграційної служби України, Національної гвардії України, Міністерства внутрішніх справ та Служби відновлення, в ході яких учасники відпрацьовували різні надзвичайні ситуації, які могли нести реальні або потенційні загрози національній безпеці [7].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень. Проведені вище дослідження дозволяють зробити такі узагальнені висновки.

1) Однією з ключових стратегій для вдосконалення взаємодії органів публічної влади в системі національної безпеки в Україні є постійне адаптування та удосконалення існуючих форм співпраці. Наприклад, розширення обсягу спільних операцій, спрямованих на попередження або ліквідацію загроз національній безпеці, може стати ефективним інструментом у протидії сучасним викликам. Поряд з цим, створення нових форм взаємодії, таких як спільні навчання та розробка методичних рекомендацій, може допомогти підвищити рівень підготовки та координації між різними відомствами та службами. Враховуючи динамічний характер сучасних загроз, постійне розширення і адаптація форм взаємодії є критично важливим завданням, щоб забезпечити ефективне та оперативне реагування на виклики для національних інтересів України.

2) З метою вдосконалення практичної реалізації взаємодії між органами публічної влади у системі національної безпеки, вважаємо за доцільне внести доповнення до Закону України «Про національну безпеку України» [16] у вигляді ст. 24-1 «Взаємодія органів сектору безпеки і оборони», в якій визначити принципи та форми досліджуваної взаємодії. Окрім того, вважаємо, що посиленню даної взаємодії сприятиме внесення відповідних приписів до нормативно-правових актів, які регулюють правовий статус профільних органів публічної влади.

3) Спільні навчання та спільний аналіз загроз серед профільних органів мають радше одиничний, а не системний характер. Таким чином, на нашу думку, цілком доречно запровадити практику періодичних спільних заходів на різну тематику з більшим врахуванням саме емпіричного досвіду. Крім того, з метою збереження інформації з обмеженим доступом варто особливу увагу приділяти технічному забезпеченню цієї форми взаємодії. Втім, на нашу думку, важливо не лише вдосконалювати основні форми взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки, а також варто створювати нові форми, оскільки загрози для національних інтересів є доволі динамічними та потребують комплексного та оперативного реагування.

4) Висловлюємо сподівання, що практична реалізація окреслених пропозицій надає б змогу деталізувати досліджені форми взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки, посилити ефективність їхньої спільної діяльності, а також загалом підвищити рівень стану захищеності національної безпеки, що особливо важливо в умовах війни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атака дронів у восьми областях росії є спільною операцією українських спецслужб. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3854736-ataka-droniv-u-vosmi-oblastah-rosiie-spilnou-operacieu-ukrainskih-specsluzb-dzerelo.html>
2. Білокур Є. І., Маслоva Я. І. Нормативні акти публічної адміністрацій в системі джерел адміністративного права України: загально-теоретичний аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 9. С. 186–190.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови. URL: https://slovyk.me/dict/vt/s/%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0#google_vignette
4. Державна прикордонна служба України. *Офіційний вебсайт*. У рамках посилення охорони кордону з Білоруссю розпочалася спеціальна прикордонна операція. URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/news/u-ramkah-posilennya-ohoroni-kordonu-z-bilorusyyu-rozpochalasya-specialna-prikordonna-operaciya/>
5. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
6. Іняхін В. Є. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії між органами публічного адміністрування та суб'єктами підприємницької діяльності в Україні : дис. к.ю.н. спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Харків, 2023. 210 с.
7. Київська обласна військова адміністрація. *Офіційний вебсайт*. На Київщині провели спільні командно-штабні навчання у разі виникнення надзвичайної ситуації. URL: <https://koda.gov.ua/na-kyuyivshhyni-provely-spilni-komandno-shtabni-navchannya-u-razi-vynyknennya-nadzvyhajnoyi-sytuacziyi/>
8. Кожушко С. П. Взаємодія як філософське й психологічне поняття. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/1221>
9. Кричун М. О. Методи реєстраційної та дозвільної діяльності державної податкової служби України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. Вип. 6. С. 266–272.
10. Національний інститут стратегічних досліджень. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://niss.gov.ua/pro-instytut>
11. Небитова Н. Ю. Взаємодія та співпраця органів Національної поліції України з іншими суб'єктами протидії торгівлі людьми. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 10. С. 138–142.
12. Про затвердження Порядку електронної інформаційної взаємодії Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів і Державного реєстру фізичних осіб – платників податків : Наказ Міністерства оборони України та Міністерства фінансів України від 21.08.2023 № 494/446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1564-23#Text>
13. Про затвердження Порядку дій посадових осіб органів охорони державного кордону Державної прикордонної служби України щодо установаження режиму в пунктах пропуску через державний кордон, здійснення контролю за його додержанням, а також організації і забезпечення взаємодії та координації контрольних органів і служб, що здійснюють різні види контролю або беруть участь у забезпеченні режиму в пунктах пропуску через державний кордон : Наказ Адміністрації Держкордонслужби від 29.08.2011 № 627. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1117-11#Text>
14. Про затвердження Положення про організацію та несення служби з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України : Наказ МВС України від 02.02.2016 № 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0320-16#Text>
15. Про затвердження Положення про організацію та несення служби з охорони органів державної влади військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України : Наказ МВС України від 20.07.2016 № 692. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1140-16>
16. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.
17. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
18. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20–21. Ст. 190.

19. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 38. Ст. 385.

20. Система електронної взаємодії органів виконавчої влади (СВВ ОБВ). URL: <https://se.diiia.gov.ua/sev-ovv>

Стаття надійшла до редакції 28.03.2024 р.

Стаття рекомендована до друку 08.05.2024 р.

Isaiko D. I.,

*PhD-student of the Department of Public Administration and Regionalism,
Odessa Polytechnic National University
1 Shevchenko av., Odesa, 65044, Ukraine*

e-mail: 10630510@stud.op.edu.ua

<https://orcid.org/0009-0007-0672-5829>

SPECIFICS OF IMPLEMENTATION OF THE MAIN FORMS OF INTERACTION BETWEEN PUBLIC AUTHORITIES IN THE NATIONAL SECURITY SYSTEM: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS

Abstract. The article is dedicated to disclosure of theoretical and practical aspects of the specifics of implementation of the main forms of interaction of public authorities in the national security system.

Based on the results of the study, the author identifies the peculiarities of interaction of public authorities in the national security system and offers the author's own understanding of this interaction. It is argued that public authorities in the national security system exercise their power and administrative powers through managerial influence on objects, the external expression of which takes the form of managerial measures. The author also offers her own understanding of the essence of the forms of interaction between public authorities.

It is determined that the main forms of interaction between public authorities in the national security system are: joint development, submission of proposals and issuance of regulations in the field of national security; exchange of information on real and potential threats to national security; joint study of the state of protection of national interests and development of measures to stop real and potential threats to national security, as well as elimination of the causes and conditions of their occurrence; joint operations with the aim of preventing/stopping real and potential threats to national security.

The author provides recommendations for improving the practical implementation of interaction between public authorities in the national security system by amending the relevant legislation and consolidating the general principles of interaction between security and defense sector actors, introducing the practice of periodic joint events on various topics with greater consideration of empirical experience, and strengthening technical protection during the exchange of restricted information.

Keywords: *public authorities, national security, forms of interaction, subordinate legal act, information exchange, joint operations, joint exercises, security studies.*

References

1. Ataka droniv u vosmy oblastiakh rosii ye spilnoiu operatsiieiu ukrainskykh spetssluzhb. Ukrinform. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3854736-ataka-droniv-u-vosmi-oblastah-rosii-e-spilnou-operacieu-ukrainskih-specsluzb-dzerelo.html>

2. Bilokur, Ye.I., Maslova, Ya.I. (2020). Normatyvni akty publichnoi administratsii v systemi dzherel administratyvnoho prava Ukrainy: zahalno-teoretychnyi aspekt. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 9, 186–190.

3. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy. URL: https://slovyk.me/dict/vts/%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0#google_vignette

4. Derzhavna prykordonna sluzhba Ukrainy. *Ofitsiynyi vebсайт*. U ramkakh posylennia okhorony kordonu z Bilorussiu rozpochalasia spetsialna prykordonna operatsiia. URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/news/u-ramkah-posilennya-okhoroni-kordonu-z-bilorussyu-rozpochalasya-specialna-prikordonna-operaciya/>

5. Entsyklopedychnyi slovnyk z derzhavnoho upravlinnia. (2010). Yu.P. Surmin, V.D. Bakumenko, A.M. Mykhnenko ta in.; za red. Yu.V. Kovbasiuka, V.P. Troshchynskoho, Yu.P. Surmina (Eds.). Kyiv: NADU, 820 s.

6. Iniakhin, V.Ie. (2023). Administratyvno-pravove zabezpechennia vzaiemodii mizh orhanamy publicnogo administruvannia ta subiektamy pidpriemnytskoi diialnosti v Ukraini: dys. k.i.u.n. spets. 12.00.07 «Administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiine pravo. Kharkiv.

7. Kyivska oblasna viiskova administratsiia. *Ofitsiinyi vebсайт*. Na Kyivshchyni provely spilni komandno-shtabni navchannia u razi vynykennia nadzvychainoi situatsii. URL: <https://koda.gov.ua/na-kyivshchyni-provely-spilni-komandno-shtabni-navchannya-u-razi-vynykennya-nadzvychajnoyi-sytuacziyi/>

8. Kozhushko, S.P. Vzaiemodiiia yak filososfske y psykholohichne poniattia. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/1221>

9. Krychun, M.O. (2012). Metody reiestratsiinoi ta dozvilnoi diialnosti derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, 6, 266–272.

10. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzen. *Ofitsiinyi vebсайт*. URL: <https://niss.gov.ua/pro-instytut>

11. Niebytova, N.Iu. (2020). Vzaiemodiiia ta spivpratsia orhaniv Natsionalnoi politsii Ukrainy z inshymi subiektamy protydii torhivli liudmy. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i parvo*, 10, 138–142.

12. Pro zatverdzhennia Poriadku elektronnoi informatsiinoi vzaiemodii Yedynoho derzhavnoho reiestru pryzovnykiv, viiskovozoboviazanykh ta rezervistiv i Derzhavnoho reiestru fizychnykh osib – platnykiv podatkov (2023): Nakaz Ministerstva oborony Ukrainy ta Ministerstva finansiv Ukrainy vid 21.08.2023 No. 494/446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1564-23#Text>

13. Pro zatverdzhennia Poriadku dii posadovykh osib orhaniv okhorony derzhavnoho kordonu Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy shchodo ustanovlennia rezhymu v punktakh propusku cherez derzhavnyi kordon, zdiisnennia kontroliu za yoho doderzhanniam, a takozh orhanizatsii i zabezpechennia vzaiemodii ta koordynatsii kontrolnykh orhaniv i sluzhby, shcho zdiisniuiut rizni vydy kontroliu abo berut uchast u zabezpechenni rezhymu v punktakh propusku cherez derzhavnyi kordon (2011): Nakaz Administratsii Derzhkordonsluzhby vid 29.08.2011 No. 627. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1117-11#Text>

14. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro orhanizatsiiu ta nesennia sluzhby z okhorony dyplomatychnykh predstavnytstv, konsulskykh ustanov inozemnykh derzhav, predstavnytstv mizhnarodnykh orhanizatsii v Ukraini viiskovymy chastynamy i pidrozdilamy Natsionalnoi hvardii Ukrainy: Nakaz MVS Ukrainy vid 02.02.2016 No. 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0320-16#Text>

15. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro orhanizatsiiu ta nesennia sluzhby z okhorony orhaniv derzhavnoi vlady viiskovymy chastynamy i pidrozdilamy Natsionalnoi hvardii Ukrainy (2016): Nakaz MVS Ukrainy vid 20.07.2016 No. 692. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1140-16>

16. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini (1997): Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 No. 280/97-BP. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. No. 24. St. 170.

17. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy (2018): Zakon Ukrainy vid 21.06.2018 No. 2469-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. No. 31. St. 241

18. Pro mistsevi derzhavni administratsii (1999): Zakon Ukrainy vid 09.04.1999 No. 586-XIV. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. No. 20-21. St. 190.

19. Pro tsentralni orhany vykonavchoi vlady (2011): Zakon Ukrainy vid 17.03.2011 No. 3166-VI. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. No. 38. St. 385.

20. Systema elektronnoi vzaiemodii orhaniv vykonavchoi vlady (SEV OVV). URL: <https://se.dia.gov.ua/sev-ovv>

The article was received by the editors 20.03.2024.

The article is recommended for printing 28.04.2024.